

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۰/۰۵/۳۰

پوهندوی شیمیا غفوري

روز بين المللي پښتو و شاعري مردم

روز تجليل از زبان دوست داشتنی پښتو را برای هموطنان عزیزم مبارکباد می گویم!

خداوند را شکر گذارم که در زندگی چانس های برایم پیدا شده است، تا واقعیت ها را بهتر درک کنم. خوشبختانه در لیسه رابعه بلخی در سایه تربیت استادان خوب و لایق توانستم نه تنها بیاموزم، بلکه علاوه بر زبان مادری ام زبان های پښتو و انگلیسی را دوست نیز بدارم.

دوره تحصیل در بلغاریا و آموزش حتمی زبان روسی در پهلوی بلغاری و مهاجرت در آلمان و آموزش جرمنی سرشت مرا چنان خمیر کرده است که در عقب هر زبان عظمت بشر و مهر انسان را جستجو می کنم و به هر زبان احترام می گزارم و به هر کدام عشق می ورزم.

به بهانه روز جهانی پښتو می خواهم امروز دیدگاه ام را بر مبنای تجربه شخصی ام با شما عزیزان شریک بسازم و آن این است که گویندگان این زبان همه شاعر اند.

من نمی دانم که آیا تا حال کسانی در این مورد چیزی نوشته اند و یا خیر ولی احتمالاً که این موضوع را برای بار اول من می نویسم.

بعد از ازدواج من دختر کابلی خارج دیده با زنان و مردان پښتو زبان شهری و دهاتی نشست و برخاست فامیلی پیدا نمودم.

آنچه که باعث تعجب من شد این بود که یک قوم همه زن و مرد، باسواد و بیسواد، پیر و جوان همه شعر می گویند. حتی مکتب نرفته ها، دختران خجالتی دهات، مردان و زنان در گیر جنگ و فقر، مردان و زنان با قامت دوتا همه می سرایند.

کسی از جنگ می نالید، زنی با یک لندی زیبا احساس خود را با آن حالت ابراز می کرد، دیگری از آنطرف یک لندی فی البدیهه را می گفت، و آن دیگر در حالیکه اشک هایش را پاک می کرد، یک لندی را که همان حالت خودش را در همان لحظه ترجمانی می کرد می سرود.

و جالب اینکه بعضاً چنان لندی های عریان که از بوسیدن و بغل گرفتن... سخن می راندند.

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو مخکې په خیر و لولئ

اکثریت آنها زنان و مردان، دخترها و پسر های بیسواد بودند، ولی همه شاعر، بدون آنکه خود را شاعر بگویند. در مجالس زیادی متوجه شدم که یک قوم همه شاعر اند و در مورد هر چیزی که می بینند میتوانند یک لندی بسرایند.

از وطن گرفته تا انسانیت، عشق، روابط مخفی عاشقانه، بوسیدن و نوازش، غم و اندوه، جنگ و شجاعت ووو.. چنانچه وقتی لندی ها را مطالعه کنیم در می یابیم که برای ابراز احساسات سرحدی را نمی شناسد و از مسایلی که در شعر فارسی تابو شمرده می شود در لندی ها خیلی وافر گفته شده است. شاعره زیبا کلام شعر فارسی فروغ فرخ زاد به خاطر تابو شکنی هایش آوازه شرق گردید، ولی در زمان حیاتش با عکس العمل شدید اجتماع هم مقابل شد. و اما در لندی ها پشتو بازتاب طبیعت انسانی را در هزاران شکل و خیلی برهنه تر می توان یافت.

من به این تصور هستم که آنها (پنتونها) اندوه مصیبت جنگهای تحمیلی و از دست دادن عزیزان شان را با مرهم شعر تداوی می کنند، هر خنجر غمی قلب شان را می شگافد و با ترنم لندی آنها دوباره بخیه می زنند.

روز تجلیل از زبان دوست داشتنی پشتو را برای هموطنان عزیزم مبارکباد می گویم!

نمونه های از لندی:

د ژبی سر دی خوله کی راکره
دا شیرینی بی لرمانه ته تیرومه

تر خوله می زیری اوپه راغلی
د بیلنانه لرم په زره چیچلی یمه

یار می په شنو سترگو مین دی
زه به دا توری سترگی چیری بدلومه

د خولی خندا دی راسره ده
د زره کوخی د رانه بیلی دی مینه

عالمه لری شی له مخی
سترگو ویشتلې په دیدن یی مرومه

وره خو نه یی چی شرمیبری
غټه نجلۍ یی په چا غږ وکره مینه

هلک خو نه یی چی شرمیبری
مور ته می وایه چی په لور د مین یمه

د سینی زور په اندازه کره
تی می خوړیبری اوسنی بالغه یمه

د وطن ترخی می خوراک وای
خوراک می مه وای د پردی وطن گلونه

مور جانی مه راته قهریبره
په تا تیر شوی په ما اوس راغلی دینه

توری له تیکی راوباسی
بیا مو وطن ته فرنگیان راغلی دینه

ولی دی سر په زنگون ایینی؟
خدای به آسان کا د دنیا مشکل کارونه!

د پانوی شمیره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنیت تاسو همکارۍ ته راوبلی. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ

صبر به کرم بنیږي به نکرم
صبر سرور دی ځواني مرگ به شي مينه

سترگي د توري کړه راووزه
د تورو سترگو سوداگر راغلي دینه

چي مازديگر شي زړه مي بڼه شي
په گودر جور شي د منگيو قطارونه

زه په عاشق سري پوهيږم
يا يي رنگ زير وي يا يي شوندي وچي وينه

جانانه دومره راسره وای
لکه برښنا چي له بارانه سره وينه

چيرته چي علم حاصلیږي
په هغه ځای کي به زه خاوري کرم هډونه

موري لنډی توره مي راکړه
په وطن جنگ دی، زه خپل خان قربانومه

خاونده ما د گودر گل کړی
چي جينکی مي شوکوی سر کي مي رډينه

يار مي توپک زه يي مرمی يم
په تورو غرو يي وويشم ورکه يي کرمه

مازديگر چيرته وي چي نه وي
خوري وري زلفي په بام ولاړه ومه

پاس په هوا راشه جانانه
د ځمکي لاري بيلتانه نيولي دینه

که يوړم، يوړم اوبو يوړم
چي بي گودره گديدم اوبه مي وړينه

بيلتونه راشه ستري مه شي
زړه مي پښتون دی، ميلمه نه خپه کوينه

زما د څه وکرل چي ولاړي؟
خان د پخپله بي ديدنه کا مينه

که تور ورپل مي ميراتيږي
په وطن جنگ دی جانان نه منعه کومه

که له زلمو نه پوره نشوه
گرانه وطنه جينکی به دي ساتينه

ما ويل يوازي به زما يي
د اختر ټال يي هر سري دي زنگوينه

مسافري مي زړه نری کړ
چي تش وطن را يادوم ژرا راځينه

وطن مي تن، تن مي وطن دی
د تن په وینو یی ساتم تر څو چي یمه
یو واری ټینگه غیږه راگره
بیا دې دادا له توره ورگره چي راځینه

د پښتو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلېکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ